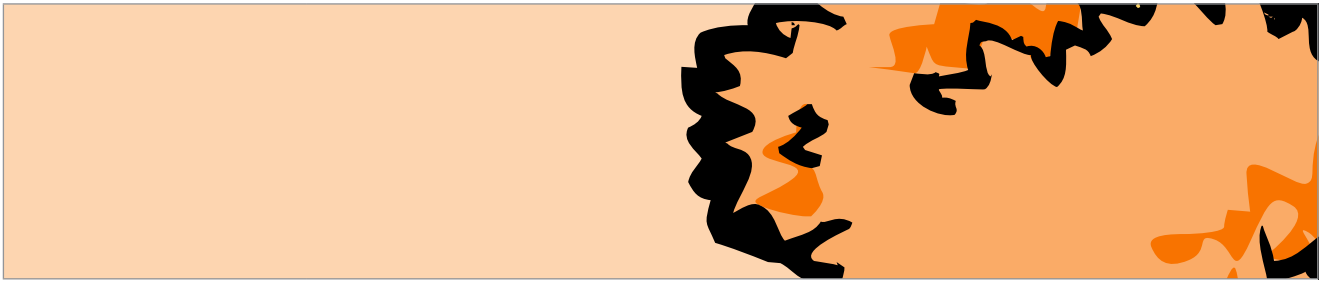

ILS PRONOMS

Ils pronoms	<p>Ils pronoms pon remplazzar u accompagnar nomens.</p> <p>Il pronom sco accompagnader: mia sora</p> <p>Il pronom sco remplazzant: <i>Irina dorma. Ella dorma.</i></p>																																																																																																					
Las sutgruppas dals pronoms	<p>I dat 7 sutgruppas da pronoms.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr style="background-color: #f4a460; color: white;"> <th colspan="3">pronom persunals</th> <th colspan="2">pronom reflexivs</th> <th colspan="4">pronom possessivs</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>jau</td><td>mai</td><td>ma, m'</td> <td>ma, m'</td><td>mai</td> <td>mes</td><td>mia</td><td>mes</td><td>mias</td> </tr> <tr> <td>ti</td><td>tai</td><td>ta, t'</td> <td>ta, t'</td><td>tai</td> <td>tes</td><td>tia</td><td>tes</td><td>tias</td> </tr> <tr> <td>nus</td><td>nus</td><td>ans</td> <td>ans</td><td>nus</td> <td>noss</td><td>nossa</td><td>noss</td><td>nossas</td> </tr> <tr> <td>vus</td><td>vus</td><td>as</td> <td>as</td><td>vus</td> <td>voss</td><td>vossa</td><td>voss</td><td>vossas</td> </tr> <tr> <td>el</td><td>el</td><td>al</td> <td>sa, s'</td><td>sai</td> <td>ses</td><td>sia</td><td>ses</td><td>sias</td> </tr> <tr> <td>ella</td><td>ella</td><td>la, l'</td> <td>sa, s'</td><td>sai</td> <td>ses</td><td>sia</td><td>ses</td><td>sias</td> </tr> <tr> <td>i/igl</td><td></td><td></td> <td></td><td></td> <td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>els</td><td>els</td><td>als</td> <td>sa, s'</td><td>sai</td> <td>lur</td><td>lur</td><td>lur</td><td>lur</td> </tr> <tr> <td>ellas</td><td>ellas</td><td>las</td> <td>sa, s'</td><td>sai</td> <td>lur</td><td>lur</td><td>lur</td><td>lur</td> </tr> </tbody> </table> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; vertical-align: top; padding: 5px;"> <p>Ella ha num Aurelia. Il bab fa in té per tai. Ella ans envida. Onna l'admira.</p> </td> <td style="width: 33%; vertical-align: top; padding: 5px;"> <p>jau ma lav ti ta lavas el sa lava ella sa lava nus ans lavain vus as lavais els sa lavan ellas sa lavan</p> </td> <td style="width: 33%; vertical-align: top; padding: 5px;"> <p>mes frar tes bab voss domino lur quartet mias soras sia cumbinella nossa scolasta lur balla</p> </td> </tr> </table> <p>Remartgas: Il pronom persunal i vegn scrit davant ina furma dal verb che cumenza cun in consonant. <i>I plova.</i> Il pronom persunal igl vegn scrit davant ina furma dal verb che cumenza cun in vocal u in h. <i>Igl è succedi ina disgrazia.</i> Ils pronom reflexivs cun in apostrof sco p.ex. s' vegnan mintgamai scrits davant in vocal. <i>Renato s'engascha fitg.</i></p>									pronom persunals			pronom reflexivs		pronom possessivs				jau	mai	ma, m'	ma, m'	mai	mes	mia	mes	mias	ti	tai	ta, t'	ta, t'	tai	tes	tia	tes	tias	nus	nus	ans	ans	nus	noss	nossa	noss	nossas	vus	vus	as	as	vus	voss	vossa	voss	vossas	el	el	al	sa, s'	sai	ses	sia	ses	sias	ella	ella	la, l'	sa, s'	sai	ses	sia	ses	sias	i/igl									els	els	als	sa, s'	sai	lur	lur	lur	lur	ellas	ellas	las	sa, s'	sai	lur	lur	lur	lur	<p>Ella ha num Aurelia. Il bab fa in té per tai. Ella ans envida. Onna l'admira.</p>	<p>jau ma lav ti ta lavas el sa lava ella sa lava nus ans lavain vus as lavais els sa lavan ellas sa lavan</p>	<p>mes frar tes bab voss domino lur quartet mias soras sia cumbinella nossa scolasta lur balla</p>
pronom persunals			pronom reflexivs		pronom possessivs																																																																																																	
jau	mai	ma, m'	ma, m'	mai	mes	mia	mes	mias																																																																																														
ti	tai	ta, t'	ta, t'	tai	tes	tia	tes	tias																																																																																														
nus	nus	ans	ans	nus	noss	nossa	noss	nossas																																																																																														
vus	vus	as	as	vus	voss	vossa	voss	vossas																																																																																														
el	el	al	sa, s'	sai	ses	sia	ses	sias																																																																																														
ella	ella	la, l'	sa, s'	sai	ses	sia	ses	sias																																																																																														
i/igl																																																																																																						
els	els	als	sa, s'	sai	lur	lur	lur	lur																																																																																														
ellas	ellas	las	sa, s'	sai	lur	lur	lur	lur																																																																																														
<p>Ella ha num Aurelia. Il bab fa in té per tai. Ella ans envida. Onna l'admira.</p>	<p>jau ma lav ti ta lavas el sa lava ella sa lava nus ans lavain vus as lavais els sa lavan ellas sa lavan</p>	<p>mes frar tes bab voss domino lur quartet mias soras sia cumbinella nossa scolasta lur balla</p>																																																																																																				

	pronoms demonstrativs	pronoms interrogativs <small>(pleds per far dumondas)</small>
	<p>quest, questa quel, quella tschel, tschella lez, lezza tal, tala quai, tschai, gliez</p> <p>Quest maletg è propi bel! Tschellas istorgias m’han plaschè meglier. Talas chaussas capitan fitg da rar! Quai tutga a mai, tut tschai è per tai!</p>	<p>tgi tge tgenin qual quant</p> <p>Tgi controlla ils bigliets? Tge fa il passagier? Vuls ti propi savair sin tgenin? Quants onns ha el?</p> <p>Atenziun: Ils pleds nua, cura e pertge tutgan tar ils adverbs.</p>
	pronoms relatifs	pronoms indefinits
	<p>che il(s) qual(s), la(s) quala(s)</p> <p>Jau enconusch il mat che ti has solidà. Il patrun, per il qual jau lavur, ha maridà ier.</p>	<p><i>intgins</i> <i>nagin</i> <i>plirs</i> <i>mintgin</i> <i>tut</i> <i>insatgi</i> <i>ins</i></p> <p>Cumpr’ins mandarinas l’enviern? Mes frar siemia mintga notg. Tuts èn stads cuntents cun il viadi.</p>
Ils artitgels	Ils artitgels tutgan tar ils pronoms.	
L’artitgel definit	L’artitgel definit è in accumpagnader dal nomen. El stat adina davant il nomen .	
L’artitgel definit I’	L’artitgel definit I’ stat davant in nomen che cumenza cun in vocal . I’ auto I’ urs I’ iva	

<p>L'artitgel indefinit</p>	<p>L'artitgel indefinit è in auter accumpagnader dal nomen. El exista mo en il singular.</p> <p><i>il chaun - in chaun</i> <i>l'asen - in asen</i> <i>la nursa - ina nursa</i> <i>l'anda - in'anda</i></p> <p>En il plural vegn la funcziun indefinita inditgada cun laschar davent l'artitgel definit.</p> <p><i>En curtin hai mailers.</i></p>
<p>L'artitgel e la preposiziun</p>	<p>Las preposiziuns a e da pon vegnir colliadas cun l'artitgel definit.</p> <p>Las suandantas cumbinaziuns vegnan adina scrittas ensemen:</p> <p>da + il = dal <i>Quai è la balla dal mattatsch.</i></p> <p>da + ils = dals <i>Ils regals dals vischins èn bels.</i></p> <p>a + il = al <i>La tatta ha purtà balluns al giubilar.</i></p> <p>a + ils = als <i>Has ti gia telefonà als conscolars?</i></p> <p>En tut ils auters cas vegnan la preposiziun e l'artitgel scrits dapart.</p> <p><i>Il jugader sto morder sin ils dents.</i> <i>Quai è l'auto da la polizia.</i> <i>Jau vom gugent cun il tren.</i></p>